

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВДПП 2.2.2 «НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ
ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ»**

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

(назва)

спеціальність 013 Початкова освіта

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація Англійська / новогрецька мова у початковій школі

(назва спеціалізації)

факультет іноземних мов

(назва факультету)

2020-2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Наступність дошкільної та початкової освіти» для студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 013 Початкова освіта. 2020 р. 26 с.

Розробники: **Тимофєєва І.Б.** – кандидат пед. наук, доцент кафедри педагогіки та освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2020 року

©Тимофєєва І.Б., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01Освіта	нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3	3
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розробка портфоліо, кейс-папки «Адаптація дитини до школи»		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		6	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 5	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні	
		10 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	76 год.
Індивідуальні завдання: 2 год.			
Вид контролю: Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3 60/90

для заочної форми навчання – 1:6 12 / 78

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: розкриття загальних закономірностей та індивідуальних особливостей психічного розвитку дітей п'яти і шести років, формувати вміння здійснювати порівняльний аналіз їхньої адаптації до школи та до вимог навчальної діяльності і тим самим сприяти підготовці майбутнього вчителя до роботи з першокласниками.

Завдання навчальної дисципліни: міцне усвідомлення, засвоєння змісту, організаційних форм і методів навчання й виховання дітей дошкільного віку у закладі дошкільної освіти та сім'ї з метою їх підготовки до навчання у школі; набуття вміння планувати, організовувати і реалізовувати пізнавальні розвиваючі і виховні аспекти освітнього процесу, які сприяють підготовці дитини до навчання у школі.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: ВДПП 2.2.2.

Передумови для вивчення дисципліни: Педагогіка, Математика з методикою викладання ОГ «Математика», «Природознавство з методикою викладання ОГ «Природознавство», «Основи психології».

Відповідно до ОПП «Наступність дошкільної та початкової освіти» як навчальна дисципліна сприяє формуванню таких компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати професійні задачі та педагогічні проблеми у професійній діяльності вчителя початкової школи, що характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні:	
Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним з використанням сучасних інформаційних технологій.	КЗ-1
Здатність адаптуватися до змінних умов професійної педагогічної діяльності, прийняття рішень у мінливих умовах педагогічної праці.	КЗ-2
Здатність аналізувати інформацію з різних джерел для вирішення практичних завдань у сфері професійної педагогічної діяльності та проведення наукового педагогічного дослідження.	КЗ-4
Здатність до самоаналізу та коригування власної діяльності, саморозвитку.	КЗ-6
Професійні:	
Здатність застосовувати знання педагогіки та методик початкового навчання у педагогічній діяльності на творчому рівні, виявляючи наполегливість у досягненні мети, відповідальність за розвиток дитячого колективу.	КП-1
Здатність організовувати навчально-виховний процес у початковій школі з урахуванням індивідуальних та особливих	КП-2

потреб молодших школярів, забезпечувати якість початкової освіти.	
Здатність аналізувати навчально-виховний процес у початковій школі, власну професійну діяльність за різними методиками.	КП-3
Здатність визначати ступінь оволодіння молодшими школярами програмовим матеріалом.	КП-6
Здатність упроваджувати ефективні педагогічні технології для забезпечення якості освіти відповідно до державних стандартів, задоволення потреб здобувачів освіти, батьків.	КП-8

Відповідно до ОПП «Наступність дошкільної та початкової освіти» як навчальна дисципліна сприяє досягненню таких результатів навчання

Результати навчання	Шифр результату навчання
Знати методи навчання та виховання молодших школярів, можливості і умови їх застосування для підвищення ефективності навчально-виховного процесу.	РН1
Базові знання психології та педагогіки, теорії та методики початкової освіти та вміння їх використовувати у професійній діяльності.	РН3
Вміти аналізувати компоненти педагогічної діяльності на різних її етапах, формувати адекватну траєкторію викладацької діяльності.	РН8
Вміти розробляти на науковій основі технології ефективного навчання та виховання молодших школярів з метою забезпечення стандарту початкової освіти.	РН 10
Здатність забезпечувати права учнів та їх батьків у відповідності до нормативно-правової бази в галузі освіти й Статуту навчального закладу.	РН 13
Знати форми і методи науково-методичної роботи, види контролю успішності учнів початкової школи, вміти визначати вимоги і умови щодо їх проведення у молодших класах.	РН 14
Вміти проводити аналіз власної викладацької діяльності та пізнавальної діяльності учнів, визначати показники якості знань та вмінь, рівня вихованості молодших школярів.	РН 15
Знати зміст й вимоги Державного стандарту початкової освіти, вміти визначати напрями і засоби їх реалізації у початковій школі із застосування інноваційних технологій.	РН 17

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні аспекти проблеми співпраці ЗДО з ЗЗСО

Тема 1. Теоретичні передумови наступності у освітньому процесі закладу дошкільної освіти та початкової ланки освіти. Поняття наступності. Етапи реалізації проблем наступності в навчанні дошкільників та молодших школярів. Основні аспекти проблеми наступності. Нормативно-правове забезпечення підготовки дитини до школи.

Цільовий, змістовний, технологічний, психологічний, управлінський і структурно-організаційний аспекти проблеми наступності. Новоутворення та комплекси готовності дітей до шкільного навчання. Довільність внутрішніх процесів.

Внутрішній план дій. Уміння організувати навчальну діяльність. Загальна та спеціальна готовність дітей до школи.

Змістовий модуль 2

Методика співпраці ЗДО з початковими школами

Тема 2. Фізична готовність старших дошкільників до навчання у школі. Шкільна зрілість дошкільнят, її зміст та складові компоненти Фізичний та психологічний компоненти готовності дитини до навчання в школі. Фізична готовність як складовий компонент готовності до навчання. Групи дітей з фізичної готовності до школи та їх комплексна оцінка. Особливості організації навчально-виховної роботи з фізичної підготовки дітей. Забезпечення ефективного усвідомлення дітьми чинників здоров'я.

Змістовий модуль 3

Компоненти готовності старших дошкільників до навчання у школі.

Тема 3. Особистісний компонент психологічної готовності старших дошкільників до навчання у школі. Особистісний (мотиваційний) компонент готовності дитини до школи. Типи ставлення дошкільників до перспективи майбутнього навчання в школі.

Соціальні та пізнавальні фактори позитивної мотивації. Складові особистісної готовності дітей до школи. Педагогічні засоби формування особистісної (мотиваційної) готовності дошкільника до навчання у школі. Корекційні казки

Тема 4. Соціальний аспект психологічної готовності дитини до шкільного навчання. Поняття соціально-психологічної готовності. Соціальна компетентність та комунікативні уміння. Соціальна ситуація розвитку дитини при переході із ЗДО в школу. Здібності до спілкування та їх розвиток. Особливості соціального розвитку першокласника. Вікова криза 6-7 років. Формування соціально-психологічної готовності у ЗДО.

Умови, що визначають розвиток самооцінки та самосвідомості.

Тема 5. Інтелектуальний компонент психологічної готовності дитини до школи. Поняття інтелектуальної готовності дитини до школи. Особливості інтелектуального розвитку старшого дошкільника. Види мислення. Пізнавальна активність як умова формування інтелектуальної готовності дошкільників до шкільного навчання. Мовленнєвий розвиток старших дошкільників. Діагностика інтелектуальної готовності дітей до школи. Наступність у математичній підготовці дитини.

Тема 6. Педагогічне партнерство в Новій українській школі. Дитиноцентризм. Методика навчання дошкільників за Є. Шулешко. Методика Н. Маліновської Спільна діяльність учителя й учнів, учителя й батьків, учителя та вихователя на засадах взаєморозуміння, єдності інтересів і прагнень щодо особистісного розвитку школярів. Дитиноцентризм як особистісно орієнтована модель навчання та виховання. Активність учнів у освітньому процесі початкової школи, орієнтація на інтереси та досвід учнів. Забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усь о- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	і н д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Теоретичні аспекти проблеми співпраці ЗДО з ЗЗСО												
Тема 1. Теоретичні передумови наступності у освітньому процесі закладу дошкільної освіти та початкової ланки освіти	14	2	2			10	14	2				12
Всього за змістовим модулем	14	2	2			10	14	2				12
Змістовий модуль 2												
Методика співпраці ЗДО з початковими школами												
Тема 2. Фізична готовність старших дошкільників до навчання у школі.	14	2	2			10	14	2				12
Всього за змістовим модулем	14	2	2			10	14	2				12
Змістовий модуль 3												
Компоненти готовності старших дошкільників до навчання у школі.												
Тема 3. Особистісний компонент психологічної готовності старших дошкільників до навчання у школі.	14	2	2			10	14	2				12

Тема 4. Соціальний аспект психологічної готовності дитини до шкільного навчання.	14	2	2			10	14		2			12
Тема 5. Інтелектуальний компонент психологічної готовності дитини до школи.	18	4	4			10	14		2			12
Тема 6. Педагогічне партнерство в Новій українській школі. Дитиноцентризм.	15	4	2			9	14		2			12
Разом за змістовим модулем	61	12	10			39	56		2	6		48
Модуль 2												
ІНДЗ				2								2
Усього годин	90	20	10			58			4	8		76

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативно - правове забезпечення організації освітнього процесу в ЗДО і початковій школі України. Функціональні обов'язки та завдання вчителя та вихователя в умовах НУШ	2
2	Структура і показники емоційно-вольової та розумової готовності до навчання у школі. Інтелектуальний компонент психологічної готовності дитини до школи. Пізнавальна активність як умова формування інтелектуальної готовності дошкільників до шкільного навчання. Наступність у логіко-математичному розвитку старших дошкільників та першокласників. Наступність у формуванні виразності мовлення дітей	2

	дошкільного та молодшого шкільного віку. Алгоритм забезпечення наступності між дошкільним закладом і школою в опануванні державною мовою.	
3	Комплексні програми розвитку дітей старшого дошкільного віку Впевнений старт, Юний легкоатлет, Освітня програма "Дитина", Стежина, Програма "Дитина в дошкільні роки" «Українське дошкілля»	2
4	Особистісний компонент психологічної готовності старших дошкільників до навчання у школі. Структурні компоненти особистості дитини 6-го року життя. Підходи до створення цілісної концепції готовності сучасної дитини до школи. Варіанти несприятливого розвитку навчання дитини в школі при особистісній неготовності. Розвиток самосвідомості старших дошкільників. Психолого-педагогічні умови розвитку самосвідомості старших дошкільників. Розвиток самооцінки старших дошкільників. Критерії та показники особистісної готовності дитини до школи. Фізичний аспект готовності старших дошкільників до навчання в школі. Складові компоненти шкільної зрілості дошкільнят. Наступність у фізичному вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Зміст і критерії фізичної підготовленості до навчання. Психофізіологічний розвиток дитини перед школою.	2
5	Адаптація дошкільників до навчання в школі. (Тест Керна Йіресека Зорово-графічний гештальт-тест Л. Бендер Методика «Бесіда про школу» (Т. Нежнова) Графічний диктант Д.Б. Ельконіна. Методика «зразок і правило» (О.Л. Венгер) Методика готовності до навчання у школі дітей шестирічного віку (Н.М. Стадненко, Т.Д.Ілляшенко, А.Г. Обухівська). Експрес-діагностика готовності дітей до навчання у школі (Ю.З. Гільбух, С.Л. Коробко, Л.О. Кондратенко) Діагностична програма визначення психологічної готовності до шкільного навчання (Н.Гуткіна))	2
6	Педагогічне партнерство в Новій українській школі. Дитиноцентризм.	2
7	Моделі організації партнерської взаємодії ЗДО із ЗЗСО.	2
	Всього	14

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спільність нового Державного стандарту початкової освіти – 2018 та Базового компонента дошкільної освіти (у редакції 2012 року)	2
2	Комплексні програми розвитку дітей старшого дошкільного віку	2
3	Особистісний компонент психологічної готовності старших дошкільників до навчання у школі.	2
4	Моделі організації партнерської взаємодії ЗДО із ЗЗСО	2
	Всього	8

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим планом	
	Всього	

8. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Освітнє партнерство як передумова якісних змін в освітньому просторі України	6
2	Соціальнопедагогічне та соціокультурне партнерство в галузі освіти	6
3	Освітнє партнерство ЗЗСО з різними соціальними інститутами	6
4	Співпраця ЗДО з батьками: шляхи взаємодії з початковою школою	6
5	Моделі організації партнерської взаємодії ЗЗСО та ЗДО	6
6	Форми організації партнерської взаємодії між закладами освіти	6
7	Наступність у використанні ігрових форм навчальної діяльності старших дошкільників та молодших школярів	6
8	Наступність між дошкільною та початковою ланками освіти як перспектива розвитку творчої особистості.	7
9	Психофізіологічні особливості розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку	10
	Разом	59

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Освітнє партнерство як передумова якісних змін в освітньому просторі України	8
2	Соціальнопедагогічне та соціокультурне партнерство в галузі освіти	8
3	Освітнє партнерство ЗЗСО з різними соціальними інститутами	8
4	Співпраця ЗДО з батьками: шляхи взаємодії з початковою школою	8
5	Моделі організації партнерської взаємодії ЗЗСО та ЗДО	8
6	Форми організації партнерської взаємодії між закладами освіти	8
7	Наступність у використанні ігрових форм навчальної діяльності старших дошкільників та молодших школярів	8
8	Наступність між дошкільною та початковою ланками освіти як перспектива розвитку творчої особистості.	8
9	Психофізіологічні особливості розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку	8
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

Підготовка творчої розробки портфоліо, кейс-папки «Адаптація дитини до школи»

ІНДЗ має своєю метою самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань і розвиток навичок самостійної роботи, критичного мислення, формування творчого підходу до вирішення дослідницьких проблем.

Тема ІНДЗ обирається здобувачами вищої освіти за погодженням з викладачем на початку семестру. Звіт про виконання ІНДЗ подається викладачеві у вигляді творчої роботи з описанням інструктажу та технологічною картою виготовлення виробу.

Термін подання звіту – не пізніше ніж за 2 тижні до складання заліку. Оцінка за ІНДЗ виставляється на останньому занятті з керівництва індивідуальною та самостійною роботою на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ.

У випадку необхідності уточнення певних результатів роботи або більш об'єктивної оцінки виконаного завдання викладач може провести співбесіду за змістом ІНДЗ. Структура творчого завдання

1. Кейс-папка.
2. Інструктаж виконання та проведення тестування.
3. Особова картка майбутнього першокласника.

4. Розроблений конспект уроків 1-4 тижень 1 класу (вправи на адаптацію).

10.Методи навчання

Лекції, практичні вправи, конспектування, виконання завдань з практичних робіт, укладання бази наочного матеріалу, тестові завдання.

11.Критерії оцінювання

Робота на практичному занятті (за змістові модулі)	
0 балів	– відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; – відмова від відповіді на запитання за змістом теми; – не надання готового виробу чи об'єкту праці.
1-4 балів	– фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; – відтворення менше половини навчального матеріалу; – відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
5-9 балів	– демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
10-20 балів	– демонстрація глибоких, міцних знань та технологічних вмінь; – аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; – самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; – повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми; творчий підхід до виконання завдань.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	
Змістовність, глибина висвітлення досліджуваної проблеми	0-3 бали
Логіка та глибина висвітлення досліджуваної проблеми у сучасній психолого-педагогічній літературі.	0-3 бали
Правильність постановки мети та завдань індивідуального навчально-дослідного завдання, методів, використаних в ході дослідження.	0-5 бали
Об'єктивність, коректність, переконливість висновків дослідження.	0-3 бали
Відповідність технічного та літературного оформлення роботи вимогам. Відсутність мовних помилок.	0-3 бали
Творчий підхід до висвітлення досліджуваної проблеми, використання додаткових інформаційних ресурсів.	0-5 бали
Відсутність мовних помилок, науковий стиль викладення.	0-3 бали

	бали
Максимальна кількість балів	25
Самостійна робота студента	
0 -1 балів	- відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2-8 бал	- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
9-15 бали	- демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Додаткові бали (5) виставляються за творче завдання, яке здобувач освіти може виконати для збільшення рівня досягнення з дисципліни.

12. Засоби оцінювання

фронтальне опитування, тестові завдання, презентація виконаних ІНДЗ, залік.

При поточному контролі оцінці підлягають:

- рівень знань, продемонстрований студентами у відповідях;
- результати виконання і захисту лабораторних робіт,
- підготовка конспектів,
- результати виконання і захисту форм самостійної роботи.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	СР	ІНДЗ	Сума
20	20	20	15	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

14.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання завдань на практичних заняттях передбачено в аудиторії, яка обладнана технікою, в якій є доступ до мережі Інтернет, проектор мультимедійний, екран, дошка настінна маркерна, що дозволяє оволодівати вміннями створення інформаційного продукту, використовувати мультимедійні презентації, наочний матеріал тощо.

15.Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Дистанційний курс у Навчальному порталі МДУ
3. Тестові завдання до курсу.

16. Рекомендована джерела

1. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція.2020.
3. Базовий перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів початкової освіти// Початкова школа.- 2006. - № 10. – С. 5.
4. Білан, О. І. (2017). Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Київ: Мандрівець.
5. Гавриш Н. В. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н. В. Гавриш, О. Г. Брежнева., І. Р.Кіндрат . - К. : Видавничий дім «Слово», 2015. – 176 с.
6. Державний стандарт початкової освіти / Початкова освіта. 2017. № 31. С. 5-17. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya->

derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti

7. Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу Додаток до наказу МОН України в і д 20.08.2018

8. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

9. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку 2017. 80с.

Додаткова література

1. Агіляр Туклер, В. В. (2016d) Виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольові гри як теоретико-методична проблема. Педагогічні науки: зб. наук. праць Херсонського державного університету, (В.LXXIV). Том. 2, 12-15.

2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, 2012. 26 с

3. Бех, І. Д. (2015а). Вибрані наукові праці (Т. 1. Виховання особистості). Чернівці: Букрек.

4. Беленька Г.В. Ознайомлення дошкільників зі складними явищами навколишнього світу: крок за кроком *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. 2 (51). С. 42-49.

5. Волинець Ю., Заблоцька Л. Відкриваємо таємницю світу *Дошкільне виховання*. 2014. №7. С.31-34.

6. Вруська, І. (2015). Особистісний розвиток дошкільника в процесі ігрової діяльності. *Дошкільний навчальний заклад*, 7, 2–6.

7. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. 2016.

8. Деркач О. До школи – з радістю та інтересом, або Казка на допомогу вихователю *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2014. № 4. С.38-46.

9. Довбня, С. (2017). Еволюція програмово-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку. В М. М. Чепіль (Ред.), Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Вип. 4/36, с. 82–95). Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка.

10. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / [укладач Половіна О.А.]. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 219 с.

11. Agiliar Tukler, V. V. (2017h) To the problem of nurturing proactivity in preschoolers. Innovations and modern pedagogical technologies in the education system: materials of the VII international scientific conference, february 20-21, 2017. (52-55). Prague.

12. Marsh J, Plowman L, Yamada-Rice D, Bishop J, Scott F (2016). Digital play: A new classification. *Early Years*, 36 (3), 242-25